

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут охорони здоров'я
Кафедра здоров'я людини і фізичної реабілітації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О. А. Лагоднюк

“ _____ ” _____ 2018 р.

08-02-29

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Професійне спілкування в галузі

PROFESSIONAL COMMUNICATION IN THE INDUSTRY

спеціальність
specialty

227 Фізична терапія, ерготерапія
227 PHYSICAL THERAPY, ERGOTHERAPY

галузь знань
branch of knowledge

22 Охорона здоров'я
22 Health care

Рівне – 2018

Робоча програма «Професійне спілкування в галузі» для студентів, які навчаються за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія. Рівне: НУВГП, 2018. 18 с.

Розробник: Примачок Людмила Леонтіївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації.

Протокол від «27» серпня 2018 року № 1.

Завідувач кафедри _____ Н. Є. Нестерчук

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Протокол від «06» вересня 2018 року № 7.

Голова науково-методичної комісії _____ І. М. Григус

©ПРИМАЧОК, 2018 рік

©ПРИМАЧОК, 2018 рік

ВСТУП

Думка і мова завжди поруч як засоби самовираження особистості, як безпосередній процес пізнання світу, його освоєння людиною. Мова належить до найважливіших ознак (і сутностей) людини, є засобом і матеріалом формування і становлення особистості людини, її інтелекту, волі почуттів та формою буття. І, найголовніше, є засобом спілкування між людьми, передавання власного досвіду і вирішення будь-яких проблем, які виникають у людському суспільстві.

Мова є однією з характерних ознак сучасної нації. Вона – є акумулятор усіх змін у житті суспільства, знаряддя розвитку мислення і процесі пізнання об'єктивного світу, отже – засіб творення духовної культури.

Навчальна дисципліна «Професійне спілкування в галузі» ставить перед собою мету навчити студентів володіти професійною медичною термінологією, грамотно і правильно укладати ділові папери в медичній галузі, вміти вести професійну ділову розмову, а також формувати систему знань про природу конфліктів, вироблення вмінь прогнозувати і контролювати конфліктні ситуації, а також вміння попередити їх виникнення, і в випадку – позитивно подолати конфлікти.

Анотація

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Професійне спілкування в галузі» є основи сучасного професійного мовлення, медична термінологія, правила укладання фахової документації, культура наукової та професійної української мови, формування навичок і вмінь з актуальних видів професійної мовленнєвої діяльності реабілітолога з використанням фахової нормативної медичної лексики.

Метою викладання навчальної дисципліни «Професійне спілкування в галузі» є продовження формування національно-мовної особистості, комунікативних навичок майбутніх фахівців реабілітологів, оволодіння особливостями фахової медичної мови.

Основними завданнями вивчення даної навчальної дисципліни є – засвоєння основних понять і професійних медичних термінів, усвідомлення значимості державної мови в професійному спілкуванні, оволодіння основами фахової культури спілкування реабілітолога.

Ключові слова: професійне спілкування, реабілітолог, медична лексика, стилі професійного спілкування, комунікація, конфлікт, субординація.

Abstract

The subject of the study of the discipline "Professional communication in the sphere" is the basis of modern professional speech, medical terminology, rules for the compilation of professional documents, the culture of scientific and professional Ukrainian language, the formation of skills and habits of the actual types of professional speech activity of the rehabilitator with the use of professional normative medical vocabulary.

The purpose of teaching the discipline "Professional communication in the sphere" is to continue the formation of the national language personality, the communicative skills of future specialists in rehabilitation, acquiring the peculiarities of the professional medical language.

The main tasks of studying this discipline are - learning of the basic concepts and professional medical terms, awareness of the importance of the state language in professional communication, mastering the basics of the professional culture of communication of the rehabilitation scientist.

Keywords: professional communication, rehabilitation, medical vocabulary, professional communication styles, communication, conflict, subordination.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>22 Охорона здоров'я</u>	Нормативна <u>(III)</u>	
Модулів – 1	Спеціальність <u>227 Фізична терапія, ерготерапія</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		6-й	7-й
Загальна кількість годин: Денна – 90; Заочна – 90.		Семестр	
		11-й	13-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 2	Рівень вищої освіти: <u>магістр</u>	Лекції	
		16 год.	2 год.
		Практичні	
		20 год.	10 год.
		Самостійна робота	
		54 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання:	
-	-		
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: ознайомити із особливостями спілкування та взаємодії фахівця реабілітолога з пацієнтом та його родичами, і безпосередньо в медичному колективі; ознайомити із особливостями конфліктології взаємовідносин і взаємостосунків, із елементами психологічного забезпечення професійної діяльності.

Завдання вивчення дисципліни полягає у розширенні світогляду студентів, набутті навичок професійного спілкування.

А також є теоретичне вивчення та практичне застосування мистецтва володіння засобами спілкування у діяльності реабілітолога.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

- загальну характеристику професійної діяльності реабілітолога;
- психологію та мистецтво спілкування, види, методи;
- особливості міжособистісних стосунків у медичному колективі;
- основи конфліктології взаємовідносин;
- етико-деонтологічні норми професійного спілкування реабілітолога.

Вміти:

- визначати індивідуально-психологічні особливості співрозмовника;
- визначати форми спілкування та взаємовідносин у практичній діяльності;
- встановлювати психологічний контакт із співрозмовником;
- володіти правилами ефективного спілкування;
- володіти засобами попередження та подолання міжособистісних конфліктних ситуацій.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

«Теоретичні основи спілкування та професійного мовлення».

Тема 1. *Спілкування як комунікація. Види спілкування.*

Поняття про спілкування. Засоби, функції, різновиди спілкування.

Тема 2. *Взаємодія та взаєморозуміння як етико-деонтологічні чинники процесу спілкування.*

Компоненти, що сприяють розвитку комунікації як основи для побудови взаємовідносин: відчуття присутності, основні принципи вміння слухати, вміння сприймати, проявляти турботу, розкриватися самому.

Тема 3. *Поняття про професійне спілкування.*

Психологічні особливості професійного спілкування «реабілітолог-пацієнт». Взаєморозуміння та його рівні. Стратегія та тактика професійного спілкування.

Тема 4. *Культура та мистецтво професійної взаємодії.*

Одяг, його значення для ефективності спілкування. Культура спілкування. Правила володіння голосом та інтонацією. Вміння вибудовувати професійну взаємодію.

Тема 5. *Мова. Мовлення.*

Поняття про мову, її функції, різновиди мовлення. Фізіологічний механізм мовної діяльності.

Змістовий модуль 2.

«Психологія спілкування фахівця реабілітолога і міжособистісні відносини в медичному колективі».

Тема 1. Конфлікт, його функції та види.

Конфлікт, причини, типи, структура, динаміка. Необґрунтовані судження у спілкуванні як передумова конфлікту. Функції, типологія конфліктів. Міжособистісні конфлікти різного змісту. Психологічна структура конфлікту.

Тема 2. Технології попередження та подолання конфліктів.

Психологічні особливості управління конфліктом. Основні типи поведінкових реакцій під час розв'язання конфлікту.

Тема 3. Особливості спілкування реабілітолога з різними пацієнтами.

Особистий простір та відстань між співрозмовниками. Типи запитань, що використовує реабілітолог, коли проводить інтерв'ю. Типи поведінкових реакцій пацієнтів: агресивність, впевненість у собі, не впевненість у собі. Стиль поведінки з не впевненим пацієнтом. Можливі реакції поведінки пацієнтів в критичних ситуаціях.

Тема 4. Особливості спілкування реабілітолога з родичами пацієнтів.

Типові стилі комунікативної поведінки. Стадії міжособистісного розуміння. Адекватність розуміння поведінки інших людей. Вміння висловлювати почуття емпатії, тобто співчувати і співпереживати, бути щирим, поважати життєві позиції родичів пацієнтів.

Тема 5. Спілкування та мікроклімат у медичному колективі. Поняття субординації.

Поняття мікроклімату в колективі. Ефективність спілкування в колективі з позитивними взаємовідносинами. Поняття субординація, її вплив на мікроклімат та професійне спілкування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи спілкування та професійного мовлення.												
Тема 1. Спілкування як комунікація. Види спілкування.	10	2	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 2. Взаємодія та взаєморозуміння як етико- деонтологічні чинники процесу спілкування.	8	1	2	-	-	5	9	-	1	-	-	8
Тема 3. Поняття про професійне спілкування.	8	1	2	-	-	5	9	-	1	-	-	8
Тема 4. Культура та мистецтво професійної взаємодії.	10	2	2	-	-	6	9	-	1	-	-	8
Тема 5. Мова. Мовлення.	9	2	2	-	-	5	8	-	1	-	-	7
Разом за змістовим модулем 1	45	8	10	-	-	27	45	1	5	-	-	39

Змістовий модуль 2. Психологія спілкування фахівця реабілітолога

I міжособистісні відносини в медичному колективі.

Тема 1. Конфлікт, його функції, причини та види.	10	2	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 2. Технології попередження та подолання конфліктів.	9	2	2	-	-	5	9	-	1	-	-	8
Тема3. Особливості спілкування з різними пацієнтами.	10	2	2	-	-	6	9	-	1	-	-	8
Тема4. Особливості спілкування реабілітолога з родичами пацієнтів.	8	1	2	-	-	5	9	-	1	-	-	8
Тема5. Спілкування та мікроклімат у медичному колективі.	8	1	2	-	-	5	8	-	1	-	-	7
Разом за змістовим модулем 2	45	8	10	-	-	27	45	1	5	-	-	39
Всього	90	16	20	-	-	54	90	2	10	-	-	78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1			
1.	Тема 1. Спілкування як комунікація. Види спілкування.	2	1
2.	Тема 2. Взаємодія та взаєморозуміння як етико-деонтологічні чинники процесу спілкування.	2	1
3.	Тема 3. Поняття про професійне спілкування	2	1
4.	Тема 4. Культура та мистецтво професійної взаємодії.	2	1
5.	Тема 5. Мова. Мовлення.	2	1
Змістовий модуль 2			
1.	Тема 1. Конфлікт, його функції, причини та види.	2	1
2.	Тема 2. Технології попередження та подолання конфліктів.	2	1
3.	Тема 3. Особливості спілкування реабілітолога з різними пацієнтами.	2	1
4.	Тема 4. Особливості спілкування реабілітолога з родичами пацієнтів.	2	1
5.	Тема 5. Спілкування та мікроклімат у медичному колективі. Поняття субординація.	2	1
	Всього	20	10

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Мовні засоби комунікації.	6	8
2.	Тема 2. Мораль і особистісний вплив співрозмовників на ефективність спілкування.	5	8
3.	Тема 3. Етикет ділового професійного спілкування.	5	8
4.	Тема 4. Гуманістична спрямованість етики спілкування.	6	8
5.	Тема 5. Мовні бар'єри на шляху взаєморозуміння.	5	7
6.	Тема 6. Класифікація конфліктів.	6	8
7.	Тема 7. Нетрадиційні методи подолання конфліктів.	5	8
8.	Тема 8. Особливості спілкування реабілітолога із пацієнтами з обмеженими можливостями.	6	8
9.	Тема 9. Спілкування реабілітолога із батьками дитини з обмеженими можливостями.	5	8
10.	Тема 10. Характеристика факторів благополучного мікроклімату в медичному колективі.	5	7
Всього		54	78

За виконання самостійної роботи, студент звітується вирішенням наступних завдань:

1. Скласти приблизну схему клінічної бесіди (інтерв'ю).
2. Описати умовну конфліктну ситуацію, розібрати її і знайти оптимальний вихід.
3. Підготувати доповідь або тематичне повідомлення.
4. Підготувати реферат (за вибором).

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Згідно навчальних планів – не передбачено.

8. Методи навчання

Основними формами вивчення курсу є лекції, практичні заняття, індивідуальні та групові консультації, під керівництвом викладача, підготовка реферату, виступ з доповіддю на студентській науковій конференції, а також самостійну роботу, що забезпечує закріплення теоретичних знань, сприяє набуттю практичних навичок і розвитку самостійного мислення.

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації (у програмі Power Point), роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

На практичних заняттях вирішуються ситуаційні задачі відповідно до тематики заняття.

9. Методи контролю

1. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (тест, одна правильна відповідь з п'яти запропонованих), а також ситуаційні задачі.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з практичних занять – за допомогою перевірки виконаних завдань;
- за індивідуальним дослідним завданням – за допомогою перевірки та захисту рефератів за обраною темою.

2. Підсумковий контроль знань відбувається на заліку у письмовій формі у вигляді комплексних контрольних робіт (ККР), які включають різнорівневі тести за складністю, а також ситуаційні задачі.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для екзамену
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно, з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД).
3. Нормативні документи ВООЗ України.
4. Наочні посібники та відеофільми.
5. Матеріальні засоби навчання техніко-тактичних дій, комп'ютерне забезпечення.

12. Рекомендована література

Базова:

1. Долинська Л. В. Психологія конфлікту : навч. посіб. / Л. В. Долинська, Л. П. Матяш-Заяц. – К. : Каравела, 2010. – 303 с.
2. Загальна психологія : підруч. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, В. Огороднійчук та ін. – К. : Каравела, 2009. – 464 с.
3. Лісовий М. І. Культура професійного мовлення: Навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. – 176 с.
4. Максименко В. Ф. Мова професійного спілкування. – Харків: ТОР-СІНГ ПЛЮС, 2008. – 512 с.
5. Прибутько П. С., Михайленко Р. В., Дубчак Л. М. Конфліктологія: навч. посіб. – К.: КНТ, 2010. – 136 с.

Допоміжна:

1. Анцупов А. Я. Словарь конфликтолога / А. Я. Анцупов, А. И. Шипилов. – М. : Эксмо, 2010. – 656 с.
2. Балабанова Л. В. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. В. Балабанова, К. В. Савельєва. – К. : Професіонал, 2009. – 280 с.
3. Васильев Н. Н. Тренинг преодоления конфликтов / Н. Н. Васильев. – СПб. : Речь, 2006. – 174 с.
4. Гришина Н. В. Психология конфликта; 2-е изд. / Н. В. Гришина. – СПб. : Питер, 2008. – 544 с.; ил. – (Серия: Мастера психологии).
5. Губко О. Т. Основы зоопсихологии : навч. посіб. / О. Т. Губко. – К. : Світогляд, 2006. – 190 с.
6. Засекіна Л. В. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги: теорія і практика : монографія / Л. В. Засекіна, О. А. Соловей. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 228 с. 181
7. Засекіна Л. В. Психолінгвістична діагностика : навч. посібник / Засекіна Л. В., Засекін С. В. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – 188 с.
8. Засекіна Л. В. Феномен особистості у психосеміотичному дискурсі / Л. В. Засекіна // Вісник Прикарпатського ун-ту. Серія: Філософські і психологічні науки. – Івано-Франківськ : Вид-во ЦІТ, 2008. – Спеціальний випуск. – С. 6–11.
9. Корнилова Т. В. Методологические основы психологии / Т. В. Корнилова, С. Д. Смирнов. – СПб. : Питер, 2006. – 320 с.
10. Костюченко О. М. Психологічні особливості соціальної перцепції майбутніх фахівців масових комунікацій [Текст] / О. М. Костюченко // Наукові записки Нац. ун-ту «Острозька академія». Серія : Психологія і педагогіка / відп. ред. : д-р псих. наук І. Д. Пасічник. – Острог : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2009. – Вип. 13. – С. 252–263.

11. Куренчук Л. С. Ділове спілкування у професійній діяльності державних службовців / Л. С. Куренчук // Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. – Т. XI, част. 7. – К., 2009. – С. 250–261.
12. Ложкін Г. В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика : навч. посіб. / Г. В. Ложкін, Н. І. Пов'якель. – К. : Професіонал, 2006. – 416 с.
13. Маклаков А. Г. Общая психология : учеб. для вузов / А. Г. Маклаков. – СПб. : Питер, 2011. – 583 с.
14. Максименко С. Д. Загальна психологія : навч. посіб. / С. Д. Максименко. – Вид. 2-ге, переробл. та доп. – К. : Центр навч. л-ри, 2004. – 222 с.
15. Основи соціальної психології : навч. посіб. / Акад. пед. наук України; Ін-т соц. та політ. психол.; за ред. М. М. Слюсаревського. – К. : Міленіум, 2008. – 496 с.
16. Психологія : навч. посіб. / О. В. Винославська, О. А. Бреусенко-Кузнєцов, В. Л. Зливков та ін.; за наук. ред. О. В. Винославської. – К. : ІНКОС, 2005. – 352 с.
17. Хардинг М. Психическая энергия. – М. : «Рефл-бук», 2002. – 476 с.
18. Colman A. M. A Dictionary of Psychology. – New York : Oxford University Press, 2003. – 845 p.
19. Gould J. A. Classic Philisophical Questions. – Columbus : Bell and Howell Company, 1978. – 671 p.

13. Інформаційні ресурси

1. Державна мова – мова професійного спілкування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studopedia.info/>.
2. Державна мова – мова професійного спілкування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stud24.ru>
3. Культура писемного ділового мовлення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.linguistika.com.ua>
4. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Українська медична термінологія в професійному спілкуванні. Лексико-стилістичні норми. Словники у професійному спілкуванні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовної культури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intranet.tdmu.edu.ua/>.
5. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>
6. Нормативно-директивні документи МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/?nav=8>
7. Туровська Л. В. Термінологія і мова спеціального призначення: зони перетину [Електронний ресурс] / Л. В. Туровська. – Режим доступу: http://term_in.org/goods/15-1-1-1/category/id110/